

Войцехівська М., Пирог Г. Зв'язок релігійності з сексуальними установками української молоді. *Дев'яносто сьомі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки* : матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Львів, Україна, м. Ополе, Польща, 29-30 травня 2025 р.) / редкол. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Львів, 2025.

ЗВ'ЯЗОК РЕЛІГІЙНОСТІ З СЕКСУАЛЬНИМИ УСТАНОВКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Войцехівська Марина Віталіївна,
здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності «Психологія»

Пирог Ганна Володимирівна,
доцент, кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціальної та практичної психології
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Сексуальні установки молоді є ключовим компонентом формування особистісної ідентичності та поведінкових стратегій. У сучасному суспільстві, яке характеризується динамічними змінами у сфері моралі, гендерних відносин та сімейних цінностей, дослідження факторів, що впливають на ці установки, набуває особливої актуальності. Релігійність, як вагомий чинник формування морально-етичних орієнтирів, традиційно впливає на уявлення про сексуальність, однак процеси глобалізації та секуляризації актуалізують необхідність глибшого вивчення цього взаємозв'язку. Невідповідність між релігійними переконаннями та сексуальними потребами може призводити до внутрішньоособистісних конфліктів та міжособистісних проблем у молоді.

Метою дослідження було виявити та проаналізувати зв'язок між рівнем релігійності та сексуальними установками молоді.

Сексуальні установки розглядаються як складний конструкт, що інтегрує когнітивний (знання, переконання), емоційний (почуття, оцінки) та поведінковий (наміри, дії) компоненти [1]. Їх формування детермінується комплексом особистісних, соціальних та культурних чинників [2]. Релігійність визначається як багатовимірний феномен, що охоплює систему вірувань, цінностей та практик, які суттєво впливають на морально-етичні орієнтири особистості. Для сучасних українців характерна інтеграція релігійних переконань у повсякденне життя, значна роль релігії у формуванні життєвих цінностей, моральних норм та поведінкових стратегій, переживання віри як частини своєї ідентичності, що керує їхнім повсякденним вибором, ставленням до інших та сприйняттям світу [3]. Тому припускаємо, що релігійність певним чином визначає сексуальні установки особистості.

В емпіричному дослідженні взяли участь 37 осіб (23 жінки та 14 чоловіків) віком від 20 до 30 років. Для діагностики використовувалися методики: опитувальник «Сила релігійної віри» Санта-Клара (SCSRFQ) [4] та «Опитувальник сексуальних установок» Г. Айзенка (в авторському перекладі та адаптації). Обробка даних включала кількісний та якісний аналіз, зокрема кореляційний аналіз за критерієм rs-Спірмена.

Аналіз сили релігійної віри засвідчив домінування **низького рівня релігійності** серед опитаної молоді (51%), тоді як високий рівень виявлено лише у 16% респондентів, що узгоджується із загальною тенденцією до секуляризації. Схожа картина спостерігається як у чоловіків, так і у жінок, хоча останні дещо частіше демонструють високий рівень релігійності (17% проти 14% у чоловіків); загальна частка осіб з низькою релігійною вірою приблизно однакова (52% жінок та 50% чоловіків).

Дослідження сексуальних установок за методикою Г. Айзенка виявило переважно **ліберальне ставлення молоді до сексуальної сфери**: високі показники за шкалою «Дозволеність» зафіксовано у понад 50% опитаних обох статей. Характерними є також висока толерантність до порнографії та низький рівень сексуальної сором'язливості. Разом з тим, значна частина респондентів (близько 60%) демонструє високий рівень **сексуальної невротичності**, що вказує на наявність емоційних труднощів в інтимній сфері. Виявлено гендерні відмінності: жінки частіше повідомляють про вищий рівень сексуального задоволення (65% жінок, 43% чоловіків), тоді як чоловіки демонструють значно вищу сексуальну збудливість (9% жінок, 50% чоловіків). Цікавим є нетипово вищий показник схильності до знеособленого сексу у жінок порівняно з чоловіками (39% проти 7%). Відносно високі показники за шкалами «Цнотливість» (78% жінок, 72% чоловіків) та «Огида до сексу» (87% жінок, 79% чоловіків) можуть свідчити про збереження певних традиційних норм або наявність внутрішніх конфліктів чи негативного досвіду. Фізичний секс відіграє важливу роль для більшості молодих людей (61% жінок, 57% чоловіків), а потреба в агресивному сексі виражена частіше у чоловіків (13% жінок, 36% чоловіків). Інтегральний показник сексуального лібідо свідчить про загальну наявність активного потягу в обох групах (52% жінок, 50% чоловіків). Нарешті, певна частка жінок демонструє маскулінні установки за шкалою «Маскуліність – фемінність» (39%), що може вказувати на трансформацію гендерних ролей.

Кореляційний аналіз показав **селективний вплив релігійності** на сексуальні установки. Встановлено статистично значущий сильний обернений зв'язок **між силою релігійної віри та шкалою «Дозволеність»** ($R = -0,43$, $p < 0,01$), тобто вищий рівень релігійності пов'язаний із нижчим рівнем прийняття ідей вільного сексу та більшою стриманістю у сексуальній поведінці. Також виявлено сильний обернений кореляційний зв'язок **між релігійністю та шкалою «Агресивний секс»** ($R = -0,43$, $p < 0,01$), що вказує на меншу схильність релігійної молоді до агресивних форм сексуальної поведінки. Зафіксовано тенденцію (на межі статистичної значущості, $p = 0,06$) до оберненого зв'язку між релігійністю та сексуальним лібідо ($R = -0,31$), що може свідчити про можливе пригнічення сексуального потягу більш релігійними особами. Водночас, для

більшості інших сексуальних установок (реалізованість, сексуальна невротичність, сором'язливість, ставлення до порнографії, огида до сексу, сексуальна збудливість, задоволеність, цнотливість тощо) статистично значущих зв'язків із силою релігійної віри у досліджуваній вибірці виявлено не було.

Таким чином, проведене дослідження виявило, що релігійність сучасної української молоді, рівень якої переважно низький, має селективний вплив на їхні сексуальні установки, які загалом характеризуються ліберальними тенденціями поряд із проявами сексуальної невротичності та певними гендерними особливостями. Більш релігійна молодь має нижчий рівень дозволеності у сексуальній сфері та меншу схильність до агресивних сексуальних практик. Однак, вплив релігійності не поширюється на більшість інших досліджених аспектів сексуальних установок, що підкреслює обмеженість її регуляторної функції переважно ціннісно-нормативними та морально-етичними аспектами сексуальності, тоді як біологічні, фізіологічні та глибинні особистісно-психологічні характеристики залишаються менш залежними від неї. Емпіричне дослідження підтверджує складність та динамічність релігійних та сексуальних установок сучасної молоді, їхню схильність до секуляризації та лібералізації у сексуальній сфері при збереженні певних традиційних аспектів та наявності індивідуальних та гендерних відмінностей.

Отримані дані розширюють наукові уявлення про складну та багатогранну взаємодію релігійних та сексуальних установок молоді в сучасному соціокультурному просторі України. Результати можуть бути корисними для розробки програм статевого виховання, психологічного консультування та психотерапевтичної роботи з молоддю, спрямованих на гармонізацію їхніх особистісних потреб та ціннісних орієнтирів.

Література:

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності. Одеса: СМІЛ, 2005. 198 с.
2. Гупаловська В. А., Стрілець Н. Психологічні особливості сексуальних установок молоді. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки*. 2013. Т. 2, Вип. 10. С. 89-93.
3. Пирог Г.В., Литвинчук К.В. Зв'язок релігійності та копінг-стратегій українців у часі війни. *Габітус*. 2025. Випуск № 69. Том 2. С. 145-150.
4. Plante T. G., Voccaccini M. T. The Santa Clara Strength of Religious Faith Questionnaire. *Pastoral Psychology*. 1997. Vol. 45(5). P. 375–387.